

**COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION**

**Brussels, 12 May 2014
(OR. sl, en)**

9316/14

**ECOFIN 433
UEM 121**

COVER NOTE

From: Žiga Lavrič, Financial Counsellor, PR of Slovenia to the EU
date of receipt: 30 April 2014
To: Carsten Pillath, Director-General, DGG-Economic Affairs and
Competitiveness General Secretariat of the Council of the European Union

Subject: Slovenia's Stability Programme 2014

Delegations will find attached Slovenia's Stability Programme for 2014.

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

PROGRAM STABILNOSTI

DOPOLNITEV 2014

Ljubljana, april 2014

KAZALO

UVOD	3
1. CILJI IN PREDPOSTAVKE EKONOMSKIH POLITIK	4
2. GOSPODARSKA GIBANJA IN NAPOVEDI MAKROEKONOMSKIH AGREGATOV	6
2.1. PREDPOSTAVKE MEDNARODNEGA OKOLJA	6
2.2. CIKLIČNA GIBANJA IN KRATKOROČNI OBETI	7
2.3. SREDNJEROČNI SCENARIJ	11
3. PRIMANJKLJAJ IN DOLG SEKTORJA DRŽAVE	12
3.1. JAVNOFINANČNA STRATEGIJA, ODPRAVA PRESEŽNEGA PRIMANJKLJAJA, SREDNJEROČNI CILJ	13
3.2. POLITIKA JAVNOFINANČNIH PRIHODKOV	15
3.3. POLITIKA JAVNOFINANČNIH ODHODKOV	17
3.4. FISKALNA KONSOLIDACIJA, STRUKTURNI PRIMANJKLJAJ IN FISKALNI POLOŽAJ	20
3.5. DOLG SEKTORJA DRŽAVE	25
4. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI IN PRIMERJAVA S PREDHODNIM PROGRAMOM	26
4.1. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI NA SPREMEMBE V GOSPODARSKI AKTIVNOSTI	26
4.2. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI PRORAČUNSKIH PROJEKCIJ	27
4.3. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI DOLGA	28
4.4. PRIMERJAVA NAPOVEDI S PREDHODNIM PROGRAMOM	28
5. DOLGOROČNA VZDRŽNOST JAVNIH FINANC	30
5.1. DOLGOROČNA STRATEGIJA IN OBETI, VKLJUČNO Z UPOŠTEVANJEM IMPLIKACIJ STARANJA PREBIVALSTVA	30
5.2. POTENCIALNE OBVEZNOSTI	32
6. KAKOVOST JAVNIH FINANC	33
6.1. STRUKTURA IN KAKOVOST JAVNOFINANČNIH PRIHODKOV	33
6.2. STRUKTURA IN UČINKOVITOST JAVNOFINANČNIH ODHODKOV	34
7. INSTITUCIONALNI OKVIR JAVNIH FINANC	37
7.1. UVELJAVITEV DOLOČB IZ UREDITVE NA RAVNI EU	37
7.2. SPREMEMBA REFERENDUMSKE IN VOLILNE ZAKONODAJE	39
7.3. UČINKOVITEJŠE POBIRANJE JAVNIH DAJATEV	39

UVOD

Program stabilnosti je **srednjeročni načrt vlade Republike Slovenije** o ukrepih za doseganje ciljev politike javnih financ. Dokument je skupaj z Nacionalnim reformnim programom podlaga za pripravo in izvajanje ukrepov ekonomske politike, ki omogoča doseganje gospodarskih in javnofinančnih ciljev države.

Program stabilnosti za leto 2014 je pripravljen v okviru Evropskega semestra. Program je skladen s Priporočilom Sveta Sloveniji za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja z dne 30. novembra 2009 (15760/09) in upošteva Priporočila Sveta z dne 13. julija 2010 o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (2010/410/EU), Priporočilo Sveta z dne 19. junija 2013 v zvezi z Nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2013 ter mnenje Sveta o posodobljenem programu za stabilnost Slovenije za obdobje 2013–2016. Dokument je pripravljen v skladu z Uredbo Sveta št. 1466/97 o vsebini Programov stabilnosti z dopolnitvami (Uredba št. 1055/2005 in Uredba št. 1175/2011).

Slovenija je od 2. decembra 2009 formalno v postopku presežnega primanjkljaja in mora po priporočilih Sveta EU iz junija 2013 znižati primanjkljaj sektorja država na manj kot 3 % BDP do leta 2015. V Programu stabilnosti so opisane politike in ukrepi za doseg tega cilja, ki jim bo sledilo nadaljnje zniževanje primanjkljaja, dokler ne bo doseženo trajno strukturno uravnoteženje javnih financ, skladno s preventivnim delom Pakta za stabilnost in rast (Uredba št. 1466/97 z dopolnitvami) ter mednarodno Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v Ekonomski in monetarni uniji.

1. CILJI IN PREDPOSTAVKE EKONOMSKIH POLITIK

Vlada Republike Slovenije bo v letih 2014 - 2015 nadaljevala in okrepila že začete ukrepe in aktivnosti za spodbujanje gospodarske rasti in krepitev blaginje prebivalstva. Za doseganje teh ciljev so ključne prioritete:

- **Stabilnost javnih financ** s ciljem strukturno izravnane salda do leta 2017.
- **Povečanje zaposlenosti** na raven 850 tisoč delovno aktivnih prebivalcev.

Slovenija bo letos dosegla 0,5-odstotno, v letu 2015 pa 0,7-odstotno gospodarsko rast, ki temelji na nadaljnji krepitvi rasti izvoza in stabilizaciji potrošnje gospodinjstev. Na višjo raven letošnje gospodarske aktivnosti pomembno vpliva tudi krepitev naložb konec leta 2013. S tem se vzpostavljajo pogoji za postopno odpravo makroekonomskih neravnovesij, predvsem za ponovno doseganje gospodarske rasti in ustvarjanje delovnih mest. Za oživitev gospodarske rasti bo Slovenija prednostno izvajala ukrepe v okviru **treh ključnih stebrov**, ki so opisani v Nacionalnem reformnem programu:

- **Finančni steber.**
 - Sanacija bančnega sistema.
 - Razdolžitev in prestrukturiranje podjetij.
 - Insolventnost.
- **Korporativno upravljanje in privatizacija.**
 - SDH.
 - Privatizacija v teku.
- **Fiskalni steber.**
 - Fiskalno pravilo.
 - Srednjeročnost fiskalnega načrtovanja.
 - Dolgoročna vzdržnost dolga in konsolidacija.

Prav tako so pomembni tudi ukrepi za **oživitev gospodarske rasti na kratek rok** s procesom prestrukturiranja bančnega in korporativnega sektorja ter izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast.

Cilji javno finančne politike Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 sledijo zahtevam in priporočilom Sveta EU v okviru zavez Pakta stabilnosti in rasti ter so v skladu s postopkom presežnega primanjkljaja. Doseganje scenarija s fiskalnim naporom v srednjeročnem obdobju je predvideno s prepletanjem ekonomske politike, strukturnih in institucionalnih sprememb. Spremembe morajo odražati ukrepe trajne in strukturne narave, upoštevana morajo biti tudi fiskalna tveganja.

Slovenija v letu 2014 sledi fiskalnemu cilju, da doseže primanjkljaj sektorja države v višini 3,2% BDP, v letu 2015 pa 2,4% BDP, brez upoštevanja morebitnih enkratnih izdatkov. Dokapitalizacija bank v letu 2014 je načrtovana v višini 0,9 % BDP in dejansko pomeni dokončanje procesa oz. zamik dokapitalizacij iz leta 2013. Z upoštevanjem teh izdatkov bo Slovenija v letu 2014 dosegla primanjkljaj sektorja države v višini 4,1% BDP. Za leto 2015 je načrtovano nadaljnje znižanje primanjkljaja sektorja države na 2,4% BDP.

Slovenija zaradi ukrepov fiskalne politike načrtuje tudi doseganje zahtevanega izboljšanja strukturnega salda sektorja države in srednjeročnega fiskalnega cilja. Ciklično prilagojeni saldo sektorja države, iz katerega so izločeni vplivi gospodarskega cikla in enkratni ukrepi, se bo v programskem obdobju od 2014 -2017 zniževal v povprečju po 0,48% BDP letno, letni fiskalni napor pa je v okviru sprejetih zavez (leto 2013 brez enkratnih učinkov 0,6% BDP, leto 2014 0,5% BDP in leto 2015 0,5% BDP. Fiskalni napor v letu 2012 je znašal 2 odstotni točki, povprečje 2012-2015 pa znaša kar 0,7%). Primarni saldo sektorja države, iz katerega so izločeni stroški obresti, bo v letu 2014 še negativen, v višini 0,7% BDP, vendar bo od leta 2015 dalje že pozitiven, v programskem obdobju pa se bo bistveno izboljševal in v letu 2018 dosegel 3,3% presežek.

Doseganje javnofinančnih ciljev v letih 2014-2015 je bilo oteženo z odločitvijo Ustavnega sodišča o razveljavitvi davka na nepremičnine. Vlada namerava sporne določbe zakonov izboljšati in davek ponovno predlagati v naslednjem obdobju. Zaradi omenjene odločitve Ustavnega sodišča RS je vlada takoj ukrepala in sprejela ukrepe, ki bodo v celoti nadomestili izpad javnofinančnih prihodkov: dvig trošarin, višji prihodki iz naslova presežkov podjetij v državni lasti, boljša izterjava davčnega dolga ter racionalizacija poslovanja javnih skladov in zavodov. Vlada ima poleg tega tudi možnost drugih ukrepov, s katerimi lahko omeji javnofinančne odhodke, če bi bila zaznana odstopanja od zastavljenih ciljev.

Slovenija računa na ugoden vpliv učinkov delovanja ukrepov iz preteklih let na področju stroškov dela in socialnih transferjev, predvsem pa tudi na ugodnejše davčne prilive zaradi višje gospodarske rasti (višji DDV). Učinki so predvideni tudi zaradi postopnega prehoda financiranja iz nepovratnih v povratna sredstva. Za leto 2015 so predvidena ponovna pogajanja s sindikati javnega sektorja za omejitev stroškov dela ter podaljšanje ukrepov glede indeksacij.

Slovenija je v letu 2013 sprejela ukrepe za izboljšanje neravnovesij z večletnimi učinki, ki se intenzivno izvajajo:

- Uravnoteženje javnih financ in sprememba ustave. Primanjkljaj sektorja država je po metodologiji ESA 95 po oceni za 2013 dosegel 4,4% BDP (z dokapitalizacijo bank 14,7 % BDP), dolg sektorja države je ocenjen na 71,7% BDP.
- Stabilizacija bančnega sistema, vzpostavitev okolja za prestrukturiranje podjetij, Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB), (zagotovitev finančne moči).
- Intenzivno poteka proces prestrukturiranja podjetij v okviru usklajenega procesa in sprejete zakonodaje med bankami, DUTB in Banko Slovenije.
- Vzpostavljeno je polno delovanje DUTB, ob sodelovanju neodvisnih strokovnjakov.
- Vidni so učinki pokojninske reforme in reforme trga dela, v pripravi so tudi naslednji reformni koraki (racionalizacija zdravstvenega sistema).
- Izboljšanje poslovnega okolja (hitrejši sodni postopki, začete privatizacije, zmanjšanje administrativnih ovir).

Dokapitalizacija bank je bistveno povečala dolg sektorja države, ki je ob koncu leta 2013 dosegel 71,7% BDP. V letu 2014 se bo dolg sektorja države zaradi novega zadolževanja in potrebnega predfinanciranja še povečal in je ocenjen na 80,9 % BDP. Po letu 2015 se bo naraščanje dolga ustavilo in bo njegov delež v BDP do konca programskega obdobja znižal na 70,4 %. Povečanje deleža dolga države v BDP v največji meri povzročata primarni primanjkljaj in dokapitalizacija bank. Predvidena dinamika dolga, izražena v deležu BDP, ne vključuje potencialne uporabe prihodkov od prodaje finančnega premoženja države za zmanjševanje dolga, kar predstavlja pozitivno tveganje za stabilnost dolga v programskem obdobju.

2. GOSPODARSKA GIBANJA IN NAPOVEDI MAKROEKONOMSKIH AGREGATOV

2.1. Predpostavke mednarodnega okolja

Makroekonomske napovedi v Programu stabilnosti izhajajo iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2014 (UMAR, marec 2014). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2014 kot predpostavke mednarodnega okolja upošteva napovedi mednarodnih institucij, objavljene v februarju (Tabela 2.1.). Okrevanje gospodarske aktivnosti v glavnih trgovinskih partnericah v evrskem območju se bo letos in prihodnje leto postopoma krepilo. ECB in EK (Zimska napoved 2014) napovedujeta, da se bo gospodarska rast v evrskem območju in EU letos in prihodnje leto postopoma krepila zaradi pričakovanega povečanja zaupanja gospodarskih subjektov v okolju zmanjšane negotovosti, postopnega izboljšanja dostopa do virov financiranja in relativno manj restriktivne fiskalne politike. Izvoz bo ostal pomemben dejavnik okrevanja, postopoma se bo povečeval tudi prispevek domače potrošnje. Napovedi mednarodnih institucij glede gospodarske rasti v večini glavnih trgovinskih partneric so za letos in prihodnje leto višje, kot so bile v času priprave lanskega Programa stabilnosti. Pričakovanja so nekoliko slabša le glede držav nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze. Pri cenah surovin so upoštewane tehnične predpostavke, ki so skladne s pričakovanji mednarodnih institucij.¹

Tabela 2.1.: Predpostavke Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2014 (UMAR) glede gospodarske rasti v najpomembnejših zunanjetrgovinskih partnericah Slovenije v obdobju 2014–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
			Pomladanska napoved (marec 2014)		
EU	-0,4	0,1	1,5	2,0	2,0
Območje evra	-0,7	-0,4	1,2	1,8	1,8
Nemčija	0,7	0,4	1,8	2,0	2,0
Italija	-2,4	-1,9	0,6	1,2	1,2
Avstrija	0,9	0,3	1,5	1,8	1,8
Francija	0,0	0,2	1,0	1,7	1,7
Združeno kraljestvo	0,3	1,9	2,5	2,4	2,4
Češka	-1,0	-0,9	1,8	2,2	2,2
Madžarska	-1,7	1,1	2,1	2,1	2,1
Poljska	1,9	1,6	2,9	3,1	3,1
Hrvaška	-1,9	-1,0	0,5	1,2	1,2
BIH	-0,5	1,0	1,5	2,5	2,5
Srbija	-1,5	2,4	1,3	2,2	2,2
ZDA	2,8	1,9	2,9	3,2	3,2
Rusija	3,4	1,3	2,3	2,7	2,7

Vir: Eurostat (za leti 2012, 2013); Consensus Forecasts, februar 2014; Eastern Consensus Forecasts, februar 2014; EC Winter Forecast, februar 2014; IMF World Economic Outlook Update, januar 2014; ocena UMAR.

¹ Pomladanska napoved temelji na tehnični predpostavki, da se bodo cene nafte po lanskem znižanju v povprečju letošnjega in prihodnjega leta še nekoliko znižale. Cena soda nafte Brent je v prvih dveh mesecih letos v povprečju znašala 108,5 USD/sod, v povprečju leta pa bo znašala 104 USD/sod. Prihodnji dve leti naj bi se po predpostavki ustalila na 100 USD/sod. Dolarske cene neenergetskih surovin naj bi se po lanskem 1,2-odstotnem znižanju tudi letos znižale, v prihodnjih dveh letih pa nekoliko povišale. Predpostavka tečaja evra do ameriškega dolarja je 1,366 USD za 1 EUR, upošteva pa povprečno vrednost tečaja februarja letos.

Predpostavke o mednarodnem okolju v Programu stabilnosti, ki izhajajo iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2014, temeljijo na napovedih mednarodnih inštitucij, objavljenih do konca februarja 2014, predvsem na zimski napovedi Evropske komisije. Pri ključni predpostavki, tj. pričakovanem gibanju BDP za območje evra za leto 2014, je v Pomladanski napovedi UMAR upošteval zimsko napoved Evropske komisije, razlike pri tečaju pa so minimalne (1,36 USD za 1 EUR)². Skupne predpostavke Evropske komisije za pripravo programov stabilnosti in konvergenčnih programov ob pripravi napovedi še niso bile na voljo, vendar po njihovi objavi ugotavljamo, da med njimi in predpostavkami v Programu stabilnosti ni razlik.

Tabela 2.2.: Predpostavke mednarodnega okolja

	2012	2013	2014	2015	2016
Razmerje USD/€ (letno povprečje) (območje evra in države v ERM II)¹	1,286	1,328	1,365	1,366	1,366
Nominalni efektivni tečaj	-1,2	1,0	0,6	0,0	0,0
Rast BDP v EU	-0,4	0,1	1,5	2,0	2,0
Rast relevantnih izvoznih trgov²	-0,3	3,3	5,5	6,4	6,6
Cena nafte (Brent, USD/sodček)	111,7	108,6	104,0	100,0	100,0

Vir: UMAR, Pomladanska napoved 2014. Opombe: ¹ Za leta 2014-2016: tehnična predpostavka na podlagi povprečnega tečaja v februarju 2014; ² Nemčija, Francija, Italija, Avstrija, Madžarska, Poljska, Češka Republika, Slovaška, Združeno kraljestvo, ZDA, tehtano z deleži držav v slovenskem izvozu.

2.2. Ciklična gibanja in kratkoročni obeti

Ob zmanjšani negotovosti v mednarodnem in domačem okolju UMAR pričakuje, da se bo zaradi nadaljnje krepitve rasti izvoza in upočasnitve padanja potrošnje gospodinjstev bruto domači proizvod letos povečal za 0,5 %. Na višjo raven letošnje gospodarske aktivnosti pomembno vplivajo zlasti pozitivna gibanja v zadnjem lanskem četrtletju. Okrevanje gospodarske aktivnosti v glavnih trgovinskih partnericah se bo letos pospešilo, kar bo pozitivno vplivalo na rast izvoza. Krepitev rasti izvoza blaga bo izhajala iz pospešitve rasti izvoza v glavne trgovinske partnerice v EU. Rast izvoza izven EU, ki je v letih 2011 in 2012 sicer naraščal relativno hitreje, pa se bo ohranila na podobni ravni kot lani in še naprej temeljila predvsem na izvozu v Rusijo. Glede na tehnološko zahtevnost se pričakuje predvsem nadaljnje povečanje rasti izvoza tehnološko zahtevnejših dejavnosti, zlasti medicinskih in farmacevtskih izdelkov. K pričakovani letošnji krepitvi rasti skupnega izvoza pa bo prispeval tudi izvoz proizvodnje cestnih vozil.³ Prav tako bo bolj ugodno kot lani tudi gibanje izvoza tehnološko manj zahtevnih dejavnosti, nadaljevala se bo tudi rast izvoza blaga, ki je povezana s ponovnim izvozom uvoženih proizvodov (predvsem nafta in naftni derivati, električna energija, osebni avtomobili). Rast izvoza storitev bo ob nekoliko spremenjeni strukturi podobna kot lani. Rast izvoza poslovnih storitev, večinoma posredovanj in ostalih storitev, povezanih s trgovino, ter izvoza konstrukcijskih storitev, se bo upočasnila, izvoz transporta in potovanj pa se bo okreпил.

² Evropska Komisija je za predpostavko vzela tečaj 1,36 USD za 1 EUR, UMAR pa gibanje v celem mesecu februarju (1,366 USD za 1 EUR).

³ V povezavi z načrtovanim začetkom proizvodnje novega modela avtomobila v Revozu v drugi polovici leta.

V domačem okolju je začetek sanacije bančnega sistema omogočil lažji dostop države do virov financiranja in prispeval k zmanjšanju negotovosti med gospodarskimi subjekti. UMAR pričakuje tudi manj intenzivno poslabšanje razmer na trgu dela kot v predhodnih dveh letih, kar bo ob izboljšanju razpoložanja potrošnikov prispevalo k znatno manjšemu padcu zasebne potrošnje. Zasebna potrošnja se bo letos zmanjšala za 0,4 %, saj kljub pričakovanemu ohranjanju razpoložljivega dohodka na podobni ravni kot lani ocenjujemo, da bodo potrošniki, ob nadaljevanju zaostrenih razmer na trgu dela, še naprej previdni pri nakupih. Razpoložljivi dohodek bo po 8,6-odstotnem realnem padcu v zadnjih dveh letih letos ostal na podobni ravni kot lani. Sredstva za zaposlene bodo namreč ob skromni rasti povprečne bruto plače in nadaljnjem padcu števila prejemnikov plač na podobni ravni kot lani. Nekoliko višje bodo pokojnine, predvsem zaradi nadaljnje rasti števila upokojencev. Ob ohranjanju visoke ravni brezposelnosti in pričakovanem nadaljnjem padcu zaposlenosti je ocenjeno, da bodo potrošniki ostali previdni zlasti pri večjih nakupih. To nakazujejo tudi različni kazalniki razpoložanja potrošnikov.

Nadaljevanje javnofinančne konsolidacije pa bo vplivalo na nadaljnje zmanjševanje državne potrošnje (-1,5 %). Letošnji padec bo nekoliko manjši kot lani zaradi pričakovanega manjšega padca sredstev za zaposlene. Napoved upošteva nadaljevanje restriktivne politike na področju zaposlovanja in stroškov dela. Povprečna bruto plača se bo zaradi izplačila zaostalih rednih napredovanj iz let 2011 in 2012 povečala, precej pa se bodo zmanjšali ostali izdatki, povezani z delom.⁴ Podobno kot lani se bo nadaljevala racionalizacija izdatkov za blago in storitve, nižje pa bodo tudi socialne podpore v naravi.

Letos tudi ne pričakujemo rasti investicijske aktivnosti, saj bodo viri financiranja za relativno visoko zadolžen podjetniški sektor ostali omejeni. Pri pripravi napovedi UMAR predpostavlja, da letos, kljub začetku sanacije bančnega sistema, še ne bo vidne oživitve kreditne aktivnosti. K ohranjanju investicij na podobni ravni kot lani bodo prispevale javne investicije, povezane s črpanjem EU sredstev. Ob še naprej omejenem dostopu do virov financiranja in visoki zadolženosti se bodo zasebne gradbene in poslovne investicije letos še zmanjšale. Na področju gradbenih investicij to nakazujejo podatki o izdanih gradbenih dovoljenjih in pogodbah v gradbeništvu, na slaba pričakovanja glede poslovnih investicij pa vpliva tudi še vedno nizka izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti⁵. Na pričakovano gibanje investicij pomembno vpliva tudi dinamika investicije v večji energetski objekt, kjer se ocenjuje, da bo vrednost opravljenih del letos podobna kot lani.

Gospodarska aktivnost bo po pričakovanjih v letih 2015–2018 naraščala, predvsem zaradi okrevanja izvoznega povpraševanja, domače povpraševanje bo začelo občutneje prispevati k rasti šele v letu 2016. V letu 2015 je predvidena 0,7-odstotna rast BDP, ki se bo postopno dvignila nad 1 % in se v letih 2017 in 2018 gibala okrog 1,7 %. V mednarodnem okolju se v teh letih ponovno pričakuje gospodarska rast, ki bo spodbudila rast slovenskega izvoza. Skupna domača potrošnja se bo prihodnje leto že nekoliko povečala zaradi pričakovane skromne krepitve zasebne in investicijske potrošnje. Na zasebno potrošnjo bo vplivala predvsem pričakovana stabilizacija razmer na trgu dela, na investicijsko aktivnost pa tudi postopna krepitev zasebnih investicij pod vplivom manj zaostrenih razmer v bančnem sistemu in večje izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti zaradi večjega domačega in tujega povpraševanja. Potrošnja države bo v teh letih predvidoma še naprej rahlo upadala.

⁴ V skladu z dogovorom s sindikati javnega sektorja bo v letu 2014 obseg sredstev za regres bistveno nižji kot v letu 2013, ko je bil poleg izplačila v zmanjšanem obsegu po ZUJF izplačan tudi poračun za leto 2012. Na zmanjšanje ostalih izdatkov v zvezi z delom pa bo vplivalo tudi znižanje vplačil premij za dodatno pokojninsko zavarovanje, ki bo v letu 2014 veljalo celo leto.

⁵ Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti v predelovalnih dejavnostih se je v prvem četrtletju letos sicer nekoliko povečala (na 79,3 %), a ostaja pod dolgoletnim povprečjem.

Tabela 2.3.: Gospodarska rast in z njo povezani indikatorji

Sprememba v %	ESA Koda	Raven v 2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		Raven v mio EUR						
1. Realni BDP	B 1 g		-1,1	0,5	0,7	1,3	1,7	1,7
2. Nominalni BDP	B 1 g	35.275	-0,1	1,0	1,7	2,7	3,2	3,2
Komponente realnega BDP								
3. Zasebna potrošnja	P3	19.749	-2,7	-0,4	0,7	1,8	1,8	1,8
4. Državna potrošnja	P3	7.132	-2,0	-1,5	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
5. Bruto investicije v osnovna sredstva	P51	6.304	0,2	-0,5	1,0	0,0	2,5	2,5
6. Spremembe zalog in vrednostni predmeti (v % BDP)	P52+ P53	-263	-0,7	-0,5	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1
7. Izvoz proizvodov in storitev	P6	27.566	2,9	4,2	4,8	5,2	5,3	5,3
8. Uvoz proizvodov in storitev	P7	25.213	1,3	3,5	5,2	5,3	5,3	5,4
Prispevek k realni rasti BDP (v odstotnih točkah)								
9. Domača potrošnja		32.922	-2,4	-0,4	0,6	0,9	1,3	1,3
v tem: Spremembe zalog in vrednostni predmeti	P52+ P53	-263	-0,5	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
10. Saldo izvoza in uvoza proizvodov in storitev	B11	2.353	1,3	0,8	0,1	0,4	0,4	0,4

Vir: SURS; Pomladanska napoved 2014, UMAR.

Tveganja, da bo gospodarska aktivnost nižja od trenutnih pričakovanj, ostajajo velika. Hkrati po daljšem času obstajajo tudi tveganja višje gospodarske rasti od ocenjene (glej tudi točko 4.1.).

Tekoči račun plačilne bilance bo tudi v obdobju 2014–2016 beležil relativno velik presežek. Presežek se bo letos zaradi podobnih dejavnikov kot lani še nekoliko povečal (na 6,9 % BDP). Ob hitrejši količinski rasti izvoza od uvoza in tudi zaradi boljših pogojev menjave se bo namreč blagovni presežek še povečal. Ob pričakovanem postopnem okrevanju domače potrošnje se bo njegova rast v prihodnjih dveh letih precej upočasnila. Presežek v menjavi storitev se bo še povečeval, ob skromni rasti presežka v menjavi potovanj in transporta in zmanjševanju primanjkljaja v menjavi ostalih storitev. Presežek tekočih transferov se bo letos povečal predvsem zaradi predvidenega večjega obsega črpanja evropskih sredstev. V prihodnjih dveh letih se bo obseg tega črpanja znova nekoliko zmanjšal in s tem tudi presežek v bilanci tekočih transferov. Primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov se bo po lanskem zmanjšanju letos in v prihodnjih dveh letih znova povečal. To bo predvsem posledica višjih plačil obresti za zunanji dolg, kjer se bo zaradi povečanega zadolževanja delež odplačil državnega sektorja še povečal. Povečanje primanjkljaja faktorskih dohodkov bodo blažili še naprej relativno visoki neto prilivi dohodkov od dela dnevnih migrantov v tujini.

Tabela 2.4.: Saldi po posameznih sektorjih

v % BDP	ESA koda	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Neto posojanje / izposojanje	B.9	5,4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
od tega:							
Saldo uvoza in izvoza blaga in storitev		7,6	8,6	8,8	9,1	9,5	9,7
Saldo primarnih dohodkov in tekočih transferjev		-1,4	-1,8	-2,4	-2,9	-3,3	-3,9
Saldo transferjev kapitala		-1,1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Primanjkljaj / presežek zasebnega sektorja	B.9	20,0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Primanjkljaj / presežek sektorja država	B.9	-14,7	-4,1	-2,4	-1,5	-0,7	0,3
Statistično odstopanje		n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Vir: SURS, MF, Pomladanska napoved 2014, UMAR.

Tabela 2.5.: Gibanja na trgu dela

	Raven 2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zaposlenost (št. zaposlenih)¹, rast v %	920,6	-2,0	-0,4	0,0	0,5	0,7	0,8
Stopnja brezposelnosti po anketi o del. sili, (število brezposelnih), stopnja v %	101,9	10,1	10,2	10,0	9,7	9,1	8,6
Produktivnost dela (vrednost v 1000 EUR na zaposlenega)²	38,3	0,9	0,9	0,7	0,8	1,0	0,9
Sredstva za zaposlene³, v mio EUR	18.086	-2,3	0,2	1,2	2,5	3,0	3,1
Sredstva za zaposlene na zaposlenega^{3,4}, v 1000 EUR	19,646	-0,3	0,6	1,1	2,0	2,2	4,3

Vir: SURS, Pomladanska napoved 2014, UMAR.

Opombe: ¹ Zaposleno prebivalstvo po nacionalnih računih (domači koncept), ² Upoštevan je realni BDP, ³ Nominalne rasti, ⁴ Upoštevani so zaposleni za polni delovni čas.

Letos bo ob skromni rasti gospodarske aktivnosti padec zaposlenosti manjši kot lani, njeno okrevanje v prihodnjih dveh letih pa bo zaradi značilnega zamika pri odzivanju trga dela le postopno. Zmanjševanje zaposlenosti se bo letos v večini dejavnosti zasebnega sektorja umirilo, v dejavnostih javnih storitev pa se bo predvsem zaradi zaposlitev, povezanih z odpravo posledic vremenske ujme, število zaposlenih letos nekoliko povečalo. Podjetja bodo ob začetku okrevanja gospodarske aktivnosti sprva povečala število opravljenih delovnih ur na zaposlenega in ne števila zaposlenih, hitrejšo izboljšanje razmer na trgu dela pa bo zaviralo tudi potrebno prestrukturiranje zadolženih podjetij. Povprečno število registrirano brezposelnih oseb bo letos (124,6 tisoč) nekoliko večje kot lani, predvsem zaradi povečanja konec lanskega in v začetku letošnjega leta. Zato bosta tudi stopnji registrirane (13,6 %) in anketne (10,2 %) brezposelnosti višji kot lani. V nadaljevanju leta ni pričakovati bistvenega poslabšanja tudi zaradi še dodatno okrepljenih programov aktivne politike zaposlovanja. V prihodnjih dveh letih sta pričakovana stabilizacija in nato počasno povečanje zaposlenosti, število registriranih brezposelnih pa se bo postopno zmanjševalo.

Nominalna povprečna bruto plača v dejavnostih zasebnega sektorja in v dejavnostih javnih storitev se bo letos in v prihodnjih dveh letih skromno povečala. Postopna krepitev rasti plač v dejavnostih zasebnega sektorja v obdobju 2014–2016 bo izhajala iz okrevanja gospodarske aktivnosti in nadaljnje rasti produktivnosti, hitrejšo rast pa sta zavirali še naprej visoka brezposelnost in nizka inflacija. V dejavnostih javnih storitev se bo povprečna bruto plača letos prvič po štirih letih nominalno povišala zaradi izplačila zaostalih rednih napredovanj iz let 2011 in 2012, kar bo zaradi učinka prenosa vplivalo na rast tudi prihodnje leto. V prihodnjih dveh letih zaradi omejenih javnofinančnih sredstev velja predpostavka ohranitve omejitev rasti plač v teh dejavnostih.

Tabela 2.6.: Cenovna gibanja

<i>Sprememba v %</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Deflator BDP	0,2	1,0	0,5	1,0	1,4	1,4	1,5
2. Deflator zasebne potrošnje	1,6	0,9	0,0	0,8	1,2	1,3	1,4
3. Indeks cen življenjskih potrebščin (povprečje leta)	2,6	1,8	0,3	1,1	1,5	1,6	1,7
4. Deflator državne potrošnje	-1,4	-0,8	0,8	0,8	1,2	1,2	1,3
5. Deflator investicij v osnovna sredstva	1,7	0,3	0,5	1,3	2,0	2,0	2,0
6. Izvozne cene (blago in storitve)	1,2	-0,3	0,2	0,5	1,6	1,5	1,5
7. Uvozne cene (blago in storitve)	2,2	-1,1	-0,1	0,3	1,6	1,5	1,5

Vir: SURS, Pomladanska napoved 2014, UMAR

Inflacija bo ob predvideni nadaljnji odsotnosti cenovnih šokov iz mednarodnega okolja in šibkem okrevanju gospodarske aktivnosti ostala nizka tudi letos in v prihodnjih dveh letih. V obdobju 2014–2016 bo okrevanje domače potrošnje, predvsem gospodinjev, šibko in zelo postopno. To ne bo vodilo do vidnejšega povišanja rasti cen življenjskih potrebščin, tako da bo inflacija ostala relativno nizka, občutno pod 2 %. Za razliko od predhodnih dveh let niso predvideni ukrepi na davčnem področju, ki bi imeli pomembnejši vpliv na inflacijo. Predpostavka je, da letos in v prihodnjih dveh letih ne bo večjih cenovnih šokov iz mednarodnih surovinskih trgov.

2.3. Srednjeročni scenarij

Srednjeročni scenarij gospodarskih gibanj iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj, temelji na predpostavljenih stabilnih gibanjih v mednarodnem okolju in sprejetih ukrepih. V obdobju med leti 2014 in 2016 bo povprečna gospodarska rast znašala 0,8 %. Glavni dejavnik gospodarske aktivnosti bo, ob predvideni postopni pospešitvi okrevanja v glavnih trgovinskih partnericah, izvoz. Pričakovati je tudi postopno izboljšanje gibanja domače potrošnje, ki bo v letu 2015 prvič po začetku krize imela pozitiven prispevek k spremembi BDP. V kasnejših letih (2017–2018) scenarij predvideva, da bodo ob uspešni konsolidaciji in ohranjanju primanjkljaja v začrtanih okvirih ter stabilizaciji bančnega sistema relativno stabilni tudi pogoji za financiranje države in posredno zasebnega sektorja. To bo pozitivno vplivalo na celotno gospodarsko aktivnost in potenciale za ponovno pospešitev gospodarske rasti, ki bo v letih 2017–2018 v povprečju predvidoma okoli 1,7-odstotna.

Zaradi šibke gospodarske aktivnosti in ob načrtovani restriktivni plačni in kadrovski politiki v javnem sektorju, se bodo razmere na trgu dela na kratek rok še poslabševale. Proti koncu programskega obdobja naj bi se s povrnitvijo gospodarske rasti ter ob načrtovanih ukrepih za spodbujanje konkurenčnosti odprlo več možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest in s tem obrat v gibanju zaposlenosti in brezposelnosti, ki pa bo ostala na višji ravni kot v letih pred začetkom gospodarske krize.

Tabela 2.7.: Ključni makroekonomski kazalniki do leta 2018

	Pomladanska napoved	
	2014-2016	2017-2018
Bruto domači proizvod, realna rast v %	0,8	1,7
Izvoz proizvodov in storitev	4,8	5,3
Uvoz proizvodov in storitev	4,7	5,3
Zasebna potrošnja	0,7	1,8
Državna potrošnja	-1,1	-1,0
Investicije v osnovna sredstva	0,2	2,5
Zaposlenost, SNA, rast v %	0,0	0,8
Stopnja registrirane brezposelnosti, v %	13,4	12,3
Stopnja anketne brezposelnosti, v %	10,0	8,9
Povprečno število registriranih brezposelnih, v tisoč	122,3	112,5
Inflacija, povprečje leta	1,0	1,7

Vir: Projekcije pomladanske napovedi 2014, UMAR, marec 2013.

3. PRIMANJKLJAJ IN DOLG SEKTORJA DRŽAVE

Po obdobju višjih javnofinančnih primanjkljajev v času zniževanja gospodarske aktivnosti zaradi delovanja avtomatičnih stabilizatorjev in diskrecijskih ukrepov v letih 2009–2011, Slovenija od 2012 dalje izvaja aktivno politiko uravnoveženja javnih financ, tako na strani odhodkov kot prihodkov, in je, kljub počasnemu gospodarskemu okrevanju v letu 2013, zadržala primanjkljaj širšega sektorja države, brez upoštevanja dokapitalizacije bank na ravni 4,4% BDP oz 14,7% BDP z dokapitalizacijo bank.

Svet EU je decembra 2009 ugotovil obstoj presežnega primanjkljaja v Sloveniji in podal priporočila za njegovo odpravo. Čeprav je Slovenija po ugotovitvah Evropske Komisije uspešno izvajala ukrepe za uravnoveženje javnih financ, je bilo junija 2013 sprejeto novo priporočilo, s katerim se je Sloveniji zaradi poslabšanja makroekonomskih razmer podaljšal rok za znižanje presežnega primanjkljaja do leta 2015⁶.

Priporočilo Sveta EU je, da Slovenija:

- v letih 2014-2015 izvede ukrepe za konsolidacijo v skladu z načrtom;
- v letu 2013 zagotovi fiskalni napor (zmanjšanje strukturnega primanjkljaja) v višini 0,7% BDP, v letih 2014 in v 2015 pa po 0,5% BDP;
- določi ukrepe za doseg zmanjšanja presežnega primanjkljaja do leta 2015.

Zaradi določb EU⁷ se bo Slovenija v soočila tudi s presežnim dolgom, zato bo takoj po zaključenem postopku presežnega primanjkljaja zavezana k zniževanju dolga pod raven 60% BDP, skladno s Paktom stabilnosti in rasti.

Cilji javno finančne politike Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 sledijo zahtevam in priporočilom Sveta EU v okviru zavez Pakta stabilnosti in rasti ter so v skladu s postopkom presežnega primanjkljaja.

⁶ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/126-07_council/2013-06-21_si_126-council_en.pdf

⁷ Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v EMU, člen 4

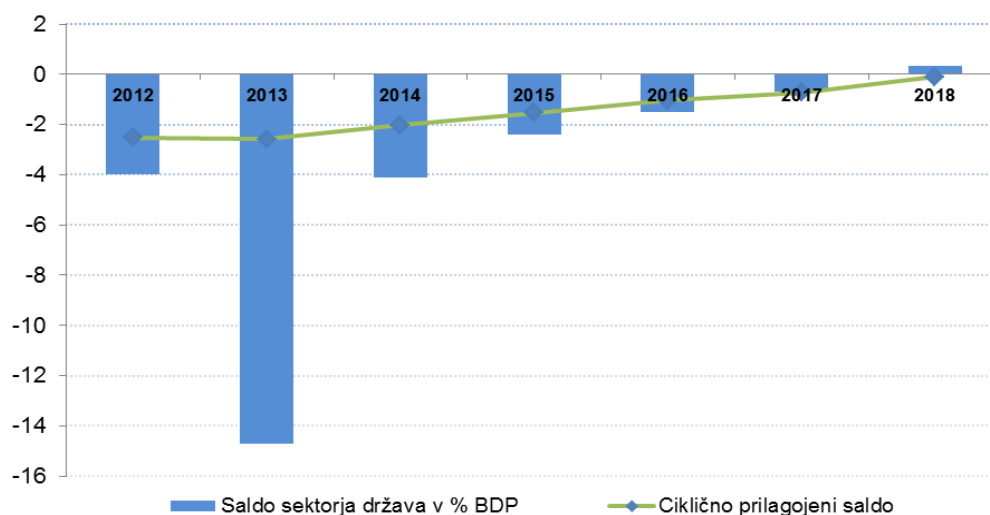
3.1. Javnofinančna strategija, odprava presežnega primanjkljaja, srednjeročni cilj

Primanjkljaj države, ki se je v letih 2009–2011 gibal na ravni okoli 6 % BDP, se je zaradi znatnega fiskalnega navora v letu 2012 znižal na 4 % BDP, v letu 2013 pa je dosegel 4,4 % BDP (brez upoštevanja dokapitalizacije bank). Velik fiskalni napor v letu 2012 je z naborom ukrepov dodatno negativno vplival na gospodarsko aktivnost. Napovedi za programsko obdobje sicer kažejo povrnitev gospodarske rasti že v letu 2014, vendar ta do konca programskega obdobja ne bo preseгла 1,7 % BDP, kar posledično pritiska na primanjkljaj in dolg sektorja države.

Slovenija načrtuje zniževanje primanjkljaja sektorja države v letu 2014 na 3,2 % BDP brez oziroma na 4,1 % BDP z upoštevanjem stroškov dokapitalizacij bank. Dokapitalizacija bank v letu 2014 je načrtovana v višini 0,9 % BDP in dejansko pomeni dokončanje procesa oz. zamik dokapitalizacij iz leta 2013. Za leto 2015 je načrtovano nadaljnje izboljšanje primanjkljaja sektorja države, na 2,4% BDP. Slovenija zaradi ukrepov fiskalne politike načrtuje tudi doseganje zahtevanega izboljšanja strukturnega salda sektorja države in srednjeročnega fiskalnega cilja.

Ciklično prilagojeni saldo sektorja države, iz katerega so izločeni vplivi gospodarskega cikla in enkratni ukrepi, se bo v programskem obdobju 2014 - 2017 zniževal v povprečju po 0,48% BDP letno, letni fiskalni napor pa je v okviru sprejetih zavez (leto 2013 brez enkratnih učinkov 0,6% BDP, leto 2014 0,5% BDP in leto 2015 0,5% BDP). Fiskalni napor v letu 2012 je znašal 2 odstotni točki, povprečje za leta 2012-2015 pa znaša kar 0,7%).

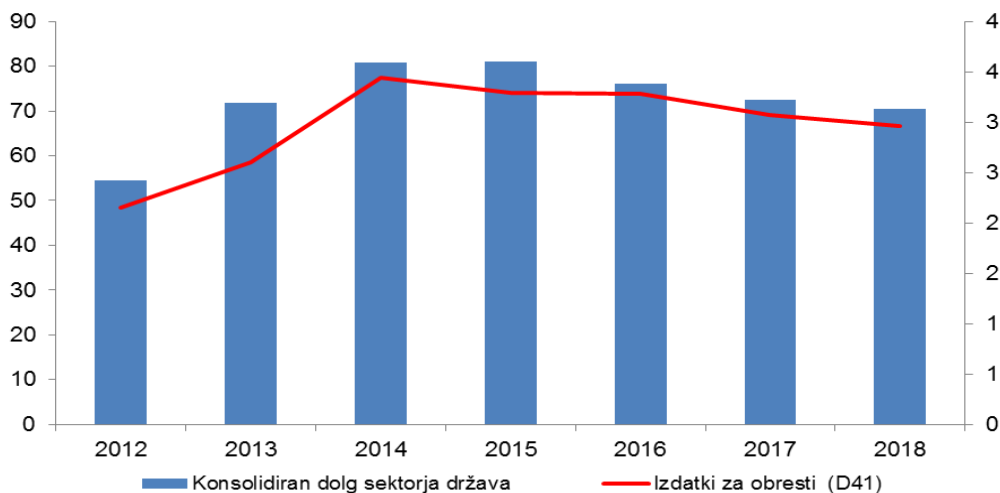
Slika 3.1.: Saldo sektorja države in ciklično prilagojeni saldo, ESA95, v % BDP

Vir: Ministrstvo za finance

Primarni saldo sektorja države, iz katerega so izločeni stroški obresti, bo v letu 2014 še negativen, v višini 0,7% BDP, od 2015 dalje pa bo pozitiven, v programskem obdobju pa se bo bistveno izboljševal in bo v letu 2018 dosegel po ocenah 3,3% presežek. Stroški obresti za dolg sicer za Slovenijo pomenijo letni izdatek v višini blizu 3% BDP.

Slika 3.2: Dolg sektorja država in plačila obresti v % BDP

Vir: Ministrstvo za finance

Slovenija je v letu 2013, z namenom, da bi na vzdržen način zagotovila odpravo čezmernega primanjkljaja okrepila strategijo uravnovešenja javnih financ. Poleg že uveljavljenih ukrepov je dodatno posegla na področje plač in stroškov dela v javnem sektorju ter omejila rast pokojnin in socialnih transferjev. Javnofinančno politiko je usmerila tudi v ukrepe za povečanje javnofinančnih prihodkov. Ključni ukrep je bil zvišanje DDV, dopolnilno k temu pa je Slovenija celovito pristopila tudi k omejevanju sive ekonomije. Oba ukrepa imata pomembne ugodne učinke tudi na prihodke v letu 2014.

Slovenija je zaradi ukrepanja proračunsko leto 2013 po predhodnih ocenah zaključila v okviru zastavljenih ciljev. Primanjkljaj sektorja države po ESA95 je ocenjen na 4,4% BDP. Prihodki državnega proračuna so bili za 1,4% nižji od načrtovanih, predvsem zaradi nižjih prihodkov od dohodnine, ki so posledica nižjih plač. To se je odrazilo tudi v nižjih odhodkih iz naslova plač in socialnih prispevkov. Tudi sicer so bili odhodki realizirani nižje od ciljev, vendar predvsem zaradi slabše izvedbe projektov, sofinanciranih iz skladov EU. Skupaj so bili odhodki za 3,3% nižji od načrtovanih.

Zaradi zagotavljanja stabilnosti bančnega sistema so bili za slovenski bančni sistem v drugi polovici leta 2013 izvedeni pregledi kakovosti aktive in stresni testi. Na podlagi tega je Slovenija decembra 2013 za dokapitalizacijo treh največjih bank, v katerih ima država lastniške deleže, namenila skupno 3,012 milijarde evrov. Slovenija je sredstva za izvedbo dokapitalizacije zagotovila v denarju (dve tretjini potrebnih sredstev) in v tržnih državnih obveznicah (tretjino). Država je hkrati kapitalsko okrepila tudi dve banki v postopku nadzorovanega prenehanja poslovanja. Skupni obseg dokapitalizacije je v 2013 tako dosegel 3.633 milijona evrov ali 10,3% ocenjenega BDP.

Dokapitalizacija bank je bistveno povečala dolg sektorja države, ki je ob koncu leta 2013 dosegel 71,7% BDP. Posledica tega je, da Slovenija samo za plačilo obresti letno nameni 3% BDP ali blizu milijardo evrov. V letu 2014 bo dolg sektorja države zaradi novega zadolževanja in potreb predfinanciranja še narasel in je ocenjen na 80,9 % BDP. Po letu 2015 se bo naraščanje doga ustavilo, njegov delež v BDP se bo do konca programskega obdobja znižal na 70,4 %.

Slovenija je aprila letos z izdajo obveznic ponovno vstopila na evrski trge, pri čemer se je pomembno znižala cena zadolževanja, kar ugodno vpliva tudi na stroške obresti v prihodnjih letih. Poleg obrestnih mer bo za sistemsko zniževanja dolga pomembna tudi gospodarska rast, predvsem pa usklajeno delovanje na področju privatizacije, razdolžitve podjetij in uravnovešenosti javnih financ. Do stabilnega zniževanja lahko pripeljeta konsistentna ter kredibilna ekonomska politika in stabilno gospodarsko okolje.

3.2. Politika javnofinančnih prihodkov

Osrednji cilj davčne politike v programskem obdobju je pospešitev javnofinančne konsolidacije na način, da ne bo negativno vplivala na gospodarsko okrevanje in bo podprla ukrepe ekonomske politike za rast in zaposlovanje. S ciljem stabilizacije javnofinančnih prihodkov so bili v preteklem obdobju sprejeti ukrepi, ki so temeljili tako na širitvi davčnih osnov, kot na poviševanju nominalnih davčnih stopenj.

Na področju **dohodnine** so bile sprejete rešitve, ki bodo v letu 2014 pozitivno vplivale na javnofinančne prihodke. Vsebinsko najpomembnejša je odprava avtomatičnega usklajevanja olajšav in davčnih osnov na lestvici za odmero dohodnine z rastjo cen življenjskih potrebščin. Hkrati sta bili ukinjeni tudi osebna olajšava po dopolnjenem 65. letu starosti in posebna osebna olajšava za čezmejnne delovne migrante.

Pri **obdavčitvi dohodkov pravnih** oseb je bilo v letu 2012 sprejeto postopno zniževanje davčne stopnje, iz 20 % na 17 %. Čeprav je bilo prvotno predvideno še nadaljnje zniževanje te stopnje na raven do 15 % v letu 2015, je bilo v letu 2013 zaradi javnofinančne konsolidacije zniževanje odpravljeno. Za zagotavljanje večje predvidljivosti javnih financ in tudi zaradi javnofinančne konsolidacije pa je bil v letu 2012 sprejet ukrep omejevanja izgub iz preteklih davčnih obdobj, in sicer na 50 % davčne osnove, glede na dinamiko prihodkov, je lahko pričakovati učinke šele v letu 2014.

Za zagotovitev stabilnosti javnofinančnih prihodkov je bil z julijem 2013 na področju posrednih davkov zvišan **davek na dodano vrednost**, in sicer splošna stopnja za dve odstotni točki (iz 20 na 22 %) nižja stopnja pa za eno odstotno točko (iz 8,5 na 9,5%). Na področju trošarin je vlada v preteklem letu nadaljevala s politiko prilagajanj trošarin na energente razmeram na trgu, pri drugih trošarinskih izdelkih ni pripravila sprememb, razen že začrtanih z novelo Zakona o trošarinah v letu 2012, s katero se je določilo postopno zviševanje minimalnega zneska trošarine na cigarete, ob spremembi razmerja med specifično in proporcionalno trošarino. Dodatno so se z novelo navedenega zakona marca 2013 dvignile tudi trošarine na drobno rezan tobak.

Slovenija je kot pomemben element davčne politike konec leta 2013 sprejela **davek na nepremičnine**. Cilj ni bila samo prenovitev sistema obdavčitve nepremičnin, temveč bi davek tudi pripomogel k povečanju javnofinančnih prihodkov, ne da bi se s tem ogrozila konkurenčnost in rast. Med cilji zakona je bilo zmerno povišanje ravni obdavčitve tako, da bi se delež tega davka, ki v Sloveniji predstavlja le okoli 0,6 % BDP, približno podvojil. Prihodek, ki v veljavnem sistemu v celoti pripada občinam, pa bi se v delu namenil tudi proračunu države. Ustavno sodišče Republike Slovenije je konec marca 2014 v celoti razveljavilo Zakon o davku na nepremičnine kot sistemski predpis, ki naj bi nadomestil vse sedanje obstoječe dajatve z naravo davka na nepremičnine (nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč, davek od premoženja, pristojbino za vzdrževanje gozdnih cest in davek na nepremično premoženje večje vrednosti). Vlada namerava sporne določbe zakonov izboljšati in ponovno predlagati uvedbo nepremičninskega davka. Zaradi omenjene odločitve Ustavnega sodišča RS, je vlada že sprejela ukrepe, ki bodo v celoti nadomestili izpad javnofinančnih prihodkov.

Na področju davčnih prihodkov so se že aprila 2014 povečale **trošarine** na tobačne izdelke za 5 %, trošarine na alkohol in alkoholne izdelke, razen vina, za 10 % ter trošarine na določene energente. Ukinjena je oprostitev trošarin za biogoriva, ki so jo deležni trgovci z naftnimi derivati, kot nadomestilo za nižje stroške nakupa oz. proizvodnje biogoriv. S tem bodo državnemu proračunu za namene konsolidacije javnih financ zagotovljeni dodatni prihodki v ocenjeni višini 52 milijonov evrov že v letu 2014, skupni javnofinančni učinek na letni ravni je ocenjen na 90 milijonov evrov.

Pomemben del delovanja sistema javnofinančnih prihodkov predstavlja tudi učinkovita **izterjava javnih dajatev**, če zavezanec prostovoljno ne poravnava svojih obveznosti. Glede na naraščanje javnega dolga, ki vključuje tako prispevke za socialno varnost, kot tudi davke, pripravlja vlada dva ukrepa, s katerima bo okrepila učinkovitost javne izterjave. Oba ukrepa bosta tako kratkoročno pomagala pri odpravi posledic finančne krize, dolgoročno pa bosta pripomogla k vzpostavitvi pogojev za zagon gospodarstva in s tem gospodarske rasti. Z enim ukrepom namerava vlada omogočiti podjetjem, ki niso sposobna redno poravnati svojih davčnih obveznosti, da se jim bo lahko davčni dolg iz preteklih let reprogramiral na način, da se jim bodo najprej poravnali prispevki za socialno varnost, davki pa v razumno dolgem obdobju odplačala. V tem obdobju pa bi se podjetjem namesto zamudnih obresti obračunavalo revalorizacijske obresti v višini, kar ne bi veljalo za državno pomoč. Kot drug ukrep pa vlada pripravlja prestrukturiranje podjetij na podlagi noveliranega Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), in sicer na način, da se podjetjem, pri katerih upniki in lastniki dosežejo dogovor o prestrukturiranju, omogoči reprogramiranje davčnega dolga tako, da se s tem dolgom ne ogrozi prestrukturiranja. Oba ukrepa, ki jih vlada pripravlja in še nista sprejeta, bosta pomagala podjetjem pri premostitvi likvidnostnih težav. Finančna sredstva, ki bi jih podjetja porabila za poplačilo davčnega dolga, pa bodo lahko tako namenila za investicije, ki omogočajo izboljšanje njihovega tržnega položaja, povečanje poslovanja, ohranitev delovnih mest ali nove zaposlitve v težjih gospodarskih razmerah. Vlada v prvem letu učinkovanja obeh ukrepov, torej leta 2015, pričakuje pozitivne finančne posledice, dosežene predvsem za pokojninsko in zdravstveno blagajno, medtem ko učinke na državni proračun pričakuje šele v naslednjih letih.

Zaradi pričakovanih ugodnejših gospodarskih razmer vlada pričakuje tudi višje **prihodke iz naslova dividend** podjetij v državni lasti.

V letu 2015 je zaradi ukinitve davka na bilančno vsoto bank načrtovana zvišana stopnja **davka na finančne storitve** s 6,5 % na 10 %, ob enakem zvišanju tudi stopnje davka na zavarovalne posle. Prvi finančni učinki teh sprememb naj bi bili vidni že v letu 2015. Gre za povečanje manj izdatnih davčnih virov, ki ne bi imeli negativnih posledic na konkurenčnost.

Vlada namerava **podaljšati veljavnost 4. dohodninskega razreda** v programskem obdobju za dohodke nad zneskom petih povprečnih plač, ki je bil sicer uveden kot začasen ukrep za leti 2013 in 2014 in je bil del sprejetih ukrepov z Zakonom o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) sredi leta 2012. S tem ukrepom bo letno še naprej zagotovljenih 16 milijonov evrov več prihodkov iz naslova dohodnine.

Slovenija bo še naprej sledila **boljšemu in bolj učinkovitemu pobiranju javnih dajatev** ter ukrepom za **zmanjšanje sive ekonomije** in dela na črno. Ukrepi za zmanjšanje sive ekonomije se bodo realizirali tudi preko že uveljavljene združitve carinske in davčne uprave v enotno Finančno upravo Republike Slovenije, kar bo vplivalo predvsem na izboljšanje učinkovitosti pobiranja davkov, tudi z okrepitevijo davčnih nadzorov. Vlada načrtuje, da učinki delovanja Finančne uprave v 2014 še ne bodo vidni v celoti, vsekakor pa jih je mogoče pričakovati v naslednjih letih programskega obdobja.

Pri **izpolnjevanju davčnih obveznosti** in ukrepih za preprečevanje neplačevanja davkov so bile uveljavljene spremembe Zakona o davčnem postopku, ki se nanašajo predvsem na določitev uporabe računalniškega programa ali elektronske naprave, ki ne omogoča brisanja, popravljanja, ali kakršnegakoli spreminjanja izvornega zapisa, shranjenega v napravi ali na drugem mediju, brez hrambe prvotnih podatkov in vseh poznejših sprememb. Ta ukrep učinkuje na enak način kot t. im. davčne blagajne, je pa cenejši za davčne zavezance in ne predstavlja dodatnih administrativnih bremen.

Vlada je z ustrežno spremembo zakonodaje posebno pozornost namenila učinkovitemu **nadzoru razkoraka med prijavljenimi dohodki zavezanca in vrednostjo njegovega premoženja** ter možnostjo hitre in učinkovite naknadne obdavčitve v preteklosti neprijavljenega dohodka ali premoženja, kar je davčnemu organu omogočeno ravno z uvedbo postopka za daljše obdobje. Vse navedene spremembe zasledujejo cilj zmanjševanja sive ekonomije in nelojalne konkurence. Vlada je v preteklem programskem obdobju posebno pozornost namenila tudi krepitvi davčne kulture, izboljšanju plačilne discipline ter spodbujanju prostovoljnega, pravnega in pravočasnega plačevanja davčnih obveznosti, kar povečuje legitimitnost davčnega sistema, hkrati pa zagotavlja tudi tekoč priliv vplačil proračunskih sredstev. Z enako politiko bo vlada nadaljevala tudi v tem programskem obdobju.

3.3. Politika javnofinančnih odhodkov

V preteklih letih je bilo sprejetih **več ukrepov za omejevanje rasti odhodkov** na področju stroškov dela, zaposlovanja v javnem sektorju, socialne politike, pokojnin in trga dela, ki so temeljili na zakonskih spremembah in dogovorih z deležniki (skozi intervencijske zakone, spremembe zakonov in/ali dogovore s socialnimi partnerji) in so bili predvideni kot trajni. Vendar pa so določeni že spremenjeni z naknadnimi zakoni, dogovori ter sodnimi odločbami. Prihranki so bili realizirani zlasti v letu uveljavitev ukrepa, v naslednjih letih pa učinki pomenijo predvsem stabilizacijo odhodkov na določeni ravni.

Izhodišče ukrepanja vlade sta **spremenjeni državni proračun za leto 2014** (ki predstavlja največji delež odhodkov javnih financ) in doseganje primanjkljaja celotnega sektorja države brez dokapitalizacije bank v višini 3,2% BDP v 2014 in 2,5% BDP v letu 2015. Zagotavljanje ustreznih ravni odhodkov za zakonske in fiksne obveznosti (obresti, transferi posameznikom in gospodinjstvom ter transferi v pokojninsko blagajno) je obravnavano prednostno v primerjavi z razpoložljivimi sredstvi za druge vsebine proračunskih politik. Financiranje proračunskih programov je omogočeno tudi z zadolževanjem, kar vpliva na strukturo odhodkov, kjer se delež obresti povečuje v primerjavi z ostalimi kategorijami odhodkov.

Tabela 3.2.: Nominalna rast izdatkov sektorja države, potencialnega proizvoda in BDP

v %	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Odhodki sektorja države	-5,3	22,6	-14,1	-3,5	-1,2	-0,4	-0,1
- brez dokapitalizacije bank		1,7	2,1	-1,8			
Potencialni proizvod	-0,7	-1,0	-0,2	0,2	0,5	0,6	0,7
BDP	-2,5	-1,1	0,5	0,7	1,3	1,7	1,7

Vir: MF RS.

Delež celotnih izdatkov države naj bi se do konca programskega obdobja znižal na 45 % BDP. V letu 2014 bodo odhodki nominalno nižji kot v preteklem letu zaradi racionalizacije poleg nadaljevanja že veljavnih ukrepov in tako znotraj dovoljenega primanjkljaja celotnega sektorja države (brez enkratnih učinkov). Pomembno je, da se trend zniževanja odhodkov sektorja države nadaljuje (če izločimo enkratne ukrepe v letih 2013 in 2014), po padcu v prihodnjih dveh letih bo nominalna rast odhodkov države še nadalje padala, kot je razvidno iz tabele 3.2., tako sledimo zavezam fiskalne politike (fiskalnega pravila). V programskem obdobju bo vlada oblikovala dodatne ukrepe, ki bodo nadalje znižali višino odhodkov države na način, da bodo ukrepi sorazmerno porazdeljeni po vseh delih javne porabe in da ne bo negativnih učinkov na gospodarsko rast.

Dodatni ukrepi stabilizacije in zniževanja odhodkov zajemajo tako zakonski oz. fiksni del odhodkov, kot tudi fleksibilni del porabe. Vzporedno z uravnavanjem fiksnih in zakonskih obveznosti (70%) poteka zniževanje porabe fleksibilnega dela odhodkov skozi spodbujanje **smotrnosti poslovanja enot institucionalnega sektorja države in selektivnim izvajanjem projektnih vsebin**. Razpoložljivi fleksibilni odhodki se namenjujejo predvsem vsebinam, ki prispevajo k rasti gospodarstva in ustvarjanju novih delovnih mest ter s tem k dvigu konkurenčnosti: zagotavljanje dostopa do ugodnih virov financiranja, vlaganja v raziskave in razvoj, nove investicije, spodbujanje izvoza, izobraževanje iz zaposlovanje, spodbudno poslovno okolje za rast in razvoj podjetij.

Na strani izdatkov bo že v letu 2014 izvedena racionalizacija javnih skladov ter zavodov⁸ in jim znižani transferi iz proračunov zaradi porabe presežkov iz prejšnjih let⁹. Poslovanje teh pravnih oseb mora biti jasno razmejeno s sodili, tako se da vodijo ločene evidence o opravljanju tržnih dejavnosti in o dejavnostih negospodarskih javnih služb. V okviru stroškov dela predstavljajo bistveni delež posredni proračunski uporabniki, ki se večinoma financirajo skozi transfere javnim skladom, javnim zavodom ter javnim agencijam iz proračunov. Znotraj tekočih transferov iz proračunov je več kot 80% stroškov dela, za katere veljajo že navedene rešitve glede zaposlovanja in plačne politike. Posredni proračunski uporabniki izvajajo temeljno javno službo v okviru razpoložljivih sredstev proračuna, pri čemer se varčevanje primarno izvaja skozi obvladovanje izdatkov za blago in storitve skozi optimizacijo poslovanja ter investicij. Pri poslovanju posrednih proračunskih uporabnikov se že v letu 2014 načrtuje poraba dela presežkov iz preteklih let in posledično manj transferov iz državnega proračuna za javne službe.

V letu 2015 bo kot ukrep za omejitev odhodkov **podaljšana veljavnost ukrepov iz let 2013 in 2014**¹⁰, z vezavo na doseganje cilja 850 tisoč delovno aktivnih. Skozi celotno programsko obdobje vlada nadaljuje **politiko zmanjševanja števila zaposlenih v celotnem javnem sektorju** tako, da ne nadomešča uslužbencev na izpraznjenih delovnih mestih. Zmanjševanje števila zaposlenih je strukturni ukrep s trajnimi učinki. Po podatkih Agencije za javnopravne evidence je bilo decembra 2013 pri pravnih osebah javnega sektorja 158 tisoč zaposlenih, kar je za 0,7% manj kot decembra 2012. V ožji državi (neposredni proračunski uporabniki) se je število zaposlenih v tem času znižalo za 2,6%, pri posrednih uporabnikih pa je ostalo v povprečju nespremenjeno. Z namenom, da bi bile v zniževanje števila zaposlenih čim bolj enakomerno zajete vse dejavnosti javnega sektorja, je bila sprejeta sprememba Zakona o izvrševanju proračunov, ki večja odgovornost predstojnikov proračunskih uporabnikov pri pripravi kadrovske in finančne načrte ter posledično uravnavanja zaposlovanja z razpoložljivimi finančnimi viri.

Za leto 2015 bo vlada ponovno pristopila k pogajanjem s socialnimi partnerji, saj sedanji dogovori s sindikalnimi partnerji vsebujejo tako ukrepe, ki so trajne narave, kot tudi ukrepe, ki prenehajo veljati z januarjem 2015, npr. začasno znižanje plač, znižane premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence, zamrznitev napredovanja in redne delovne uspešnosti. Določeni elementi še niso dogovorjeni (regres za letni dopust, eskalacija). V pogajanjih z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja se bo zasledoval cilj znižanja obsega **sredstev za stroške dela** v letu 2015 za 5%. Za doseg tega cilja bo predlagano podaljšanje veljavnosti vseh sprejetih ukrepov (iz Zakona o uravnoveženju javnih financ-ZUJF, Zakona o izvrševanju proračuna-ZIPRS in Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sistemu plač v javnem sektorju – ZSPJS-R), vključno z zniževanjem števila zaposlenih, prav tako pa bodo predlagani nekateri dodatni ukrepi za realizacijo navedenega cilja.

⁸ V skladu s priporočili OECD o poenostavitvi pravno-organizacijskih oblik, ki jih uporablja javni sektor in priporočili IMF

⁹ Sprememba zakona o izvrševanju proračuna RS

¹⁰ Iz Zakona o uravnoveženju javnih financ in Zakona o izvrševanju proračuna RS

V letu 2015 in naprej se bodo odhodki omejevali z **nadaljnjo racionalizacijo tekočega poslovanja sektorja države** (večanje učinkovitosti, ob nespremenjenih standardih storitev v okviru razpoložljivih sredstev oz. nižji ravni financiranja – glede na preteklo leto ter selekcijo prioritet); osnovnim rednim vzdrževanjem in nujnim investicijskim vzdrževanjem; definiranjem pogojev izvajanja javnih gospodarskih služb, zniževanjem in prestrukturiranjem subvencij za gospodarske in druge dejavnosti ter pospešeno realizacijo Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2014-2020. S takšnim načrtom se pričakuje zniževanje skupne ravni odhodkov pod raven realizacije leta 2012.

Dodaten vpliv z vidika konsolidacije na lokalni ravni je predvidena s **spremembo sistema financiranja proračunov občin** na način, da določanje primerne porabe ne bo več temeljilo na nestandardizirani porabi vseh občin v preteklih štirih letih, skozi standardiziran in omejen delež odhodkov za delovanje občine, za pokrivanje primerne porabe bodo poleg dohodnine namenjeni tudi drugi občinski viri. Sprememba bo spodbujala k povezovanju občin (predvsem sedaj razpršena sredstva za investicije), občinski proračuni bodo pod sistematičnim nadzorom računskega sodišča.

Ponovno bodo podaljšani ukrepi na področju **socialne politike** (transferov) v letu 2015 glede na 2014 oziroma, dokler ne bo dosežen cilj 850 tisoč delovno aktivnega prebivalstva. Skladno z Zakonom o izvrševanju proračunov za leti 2014 in 2015 se **pokojnine** do 31.12.2015 ne bodo usklajevale. Prav tako letni zakon o izvrševanju proračunov omogoča, da se dodatna sredstva za pokojninsko blagajno (ZPIZ) zagotovijo z vplačili Kapitalske družbe v višini iz naslova prodaje kapitalskih naložb v državni lasti, poleg obveznih 50 mio EUR na leto. Poleg neusklajevanja pokojnin Zakon o izvrševanju proračunov omejuje usklajevanje denarnih obveznosti države še za:

- pogodbe, ki jih za obdobje do enega leta sklepajo neposredni in posredni uporabniki državnega proračuna in občinskih proračunov ter javni gospodarski zavodi in javna podjetja, katerih ustanovitelj je država ali občina ter
- transfere posameznikom in gospodinjstvom do 31.12.2015 (razen za znesek minimalnega dohodka).

Transferi posameznikom in gospodinjstvom za obdobje 2014 -2018 se načrtujejo pod ravnijo leta 2012 in se njihov obseg zmanjša pod 15% vseh odhodkov. Ocene temeljijo na podlagi dosedanjih gibanj, napovedi za poslovni cikel ter zakonskih ureditev (npr. Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva, Zakona o urejanju trga dela, Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih). Znižanje števila upravičencev transferov za zagotavljanje socialne varnosti ter transferov nezaposlenim in nižja poraba sredstev socialnih transferov temeljita tudi na obsežnejšem izvajanju programov aktivne politike zaposlovanja (usposabljanje in izobraževanje, nadomeščanje na delovnem mestu in delitev delovnega mesta, spodbude za zaposlovanje, kreiranje delovnih mest, spodbujanje samozaposlovanja).

Nadaljuje se **prestrukturiranje subvencioniranja** nefinančnih družb iz državnega proračuna, saj se načrtuje zmanjševanje tovrstnih odhodkov. V letih 2012 in 2013 je bilo med 80 in 90% vseh subvencij namenjenih podjetjem in podjetnikom posameznikom, preostalo so prejela javna podjetja. Od leta 2015 se predvideva povečanje deleža povratnih sredstev in s tem večji delež finančnih mehanizmov, kot so posojila, garancije, kapitalski vložki, tvegani kapital. Subvencioniranje bo primarno omejeno na izvajalce javnih služb (npr. rudniki, izvajanje potniškega prometa v okviru Slovenskih železnic) ter kompleksne subvencije v kmetijstvu iz naslov razvoja podeželja in neposrednih plačil.

Sredstva za investicije, ki niso del evropskih programov, so usmerjena predvsem v zaključevanje projektov ter pripravljala dela in izvedbo selektivnega nabora domačih investicij. Po letu 2015 se omejuje obseg integralnih sredstev za investicije, namenska sredstva se načrtujejo skladno s prilivi ter ob upoštevanju možnih prenosov (carry-over), z namenom obvladovanja obsega porabe iz naslova prenesenih sredstev, medtem ko dinamika projektov skupnih evropskih politik sledi načrtovanemu okviru operativnega programa. Ker se pomemben del investicijske aktivnosti izvaja na lokalni ravni skozi sofinanciranje s sredstvi kohezijske politike, kot tudi dejstvo, da občine lahko upravljajo z nekaterimi dajatvami oz. prihodki (npr. nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča), se znižuje obseg sredstev centralnega proračuna lokalni ravni. Skladno z omejevanjem državnega proračuna pri nakupu prostorov, prevoznih sredstev in druge opreme se omejuje tovrstne investicije tudi pri drugih enotah centralne države, kot so javni zavodi, skladi in agencije.

Nadaljevala se bo **centralizacija javnega naročanja** na določenih horizontalnih segmentih (npr. nakup IT izdelkov in storitev, programske in strojne opreme, nabava vozil, pisarniške opreme...), kar omogoča neposredni kot posredni prihranek (nižji operativni stroški delovanja uprave). Omenjena področja vplivajo na centralni proračun oz. na enote centralne ravni države (tudi na 10 državnih skladov, 354 enot centralne države s področja izobraževanja in šolstva, 29 enot s področja zdravstva, 28 enot s področja socialnega varstva, 39 enot s področja kulture, raziskovalne dejavnosti, 16 enot s področja kmetijstva in gozdarstva in drugih 31 enot), kot na sklade socialnega zavarovanja (ZPIZ, ZZS, KAD). Zelo velik vpliv imata tudi na 2138 enot na lokalni ravni.

3.4. Fiskalna konsolidacija, strukturni primanjkljaj in fiskalni položaj

Cilj fiskalne politike je izvajanje ukrepov konsolidacije na način, ki bo omogočil strukturno izravnano saldo do leta 2017 in odpravo presežnega primanjkljaja pod 3 % BDP do leta 2015. Hitrost zniževanja javnofinančnega primanjkljaja pod 3% BDP do leta 2015 je enakomerna. Dinamika zniževanja primanjkljaja države, prikazana v tabeli 3.3., bo dosežena z restriktivno politiko javnofinančnih odhodkov, kot so predstavljeni v poglavju 3.3 ter z ukrepi na strani prihodkov, kot so predstavljeni v poglavju 3.2.

Srednjeročni javnofinančni cilj je določen kot trajno izravnano strukturno saldo, kar je skladno s predlaganim ustavnim pravilom uravnoveženega proračuna. Slovenija se bo cilju strukturno izravnane proračuna po odpravi presežnega primanjkljaja približevala skladno z Uredbo 1466/97 (z dopolnitvami).

Primanjkljaj sektorja države v letu 2013 je znašal 4,4 % BDP brez in 14,7% BDP z upoštevanjem dokapitalizacije bank. Primanjkljaj je bil v letu 2013 za 10,7 odstotne točke višji od predvidenega v lanskoletnem programu, kar je predvsem posledica izdatne dokapitalizacije bank v višini 10,3% BDP. V letu 2014 je predviden primanjkljaj na ravni 4,1 % BDP zaradi zamika dokončanja procesa dokapitalizacije bank iz leta 2013 v višini 0,9 % BDP. Brez upoštevanja teh nujnih ukrepov za sanacijo bančnega sistema bi se primanjkljaj znižal na raven 3,2% BDP.

V programskem obdobju 2014-2017 je predvidena izvedba razmeroma enakomernega fiskalnega napora, po 0,48% BDP povprečno na leto. To bo vplivalo na znižanje primanjkljaja in zmanjšanje zadolženosti države ter s tem okrepitev kredibilnosti. Ukrepi fiskalne konsolidacije so pretežno trajne narave in bodo pripomogli tudi k znižanju ciklično prilagojenega primanjkljaja.

Tabela 3.3. prikazuje strukturne primanjkljaje ob fiskalni konsolidaciji, temelječi na ukrepih na strani odhodkov in prihodkov, s ciljem čim manjšega negativnega vpliva na gospodarsko rast. V letu 2013 se je ciklično prilagojeni primanjkljaj povešal za 10,2 % BDP, kot posledica izdatnega enkratnega ukrepa dokapitalizacije bank v letu 2013. Strukturni primanjkljaj za leto 2014, pri izračunu katerega niso upoštevani enkratni stroški dokapitalizacije bank, se je v letu 2013 povešal za 0,1 odstotne točke, na 2,6% BDP. V kolikor so med enkratnimi ukrepi upoštevani še izdatki za izplačilo ¼ plačnih nesorazmerij ter povračila odškodnin izbrisanim, pa se strukturni saldo izboljša za 0,6 odstotne točke, na 1,9% BDP. Do konca programskega obdobja se strukturni saldo sektorja država tako postopoma uravnovesi.

Tabela 3.3.: Ciklična gibanja

	v % BDP	ESA koda	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Realna rast BDP (%)		1,3	0,7	-2,5	-1-1	0,5	0,7	1,3	1,7	1,7
2.	Dejanski javnofinančni saldo	B.9	-5,9	-6,4	-4,0	-4,4	-3,2	-2,4	-1,5	-0,7	0,3
	- z dokapitalizacijo bank					-14,7	-4,1				
3.	Odhodki za obresti	D.41	1,6	1,9	2,1	2,6	3,4	3,3	3,3	3,1	3,0
4.	Enkratni in drugi začasni ukrepi		0,2	1,2	0,2	10,3	0,9				
	- z upoštevanjem enkratnih stroškov za izbrisane in ¼ odprave plačnih nesorazmerij					11,0					
5.	Potencialna rast BDP (%)		0,2	-0,5	-0,7	-1,0	-0,2	0,2	0,5	0,6	0,7
	Prispevki:										
	- dela		-0,9	-1,3	-1,4	-1,5	-0,8	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2
	- kapitala		0,4	0,2	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,1	0,1
	- skupne faktorske produktivnosti		0,7	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8
6.	Proizvodna vrzel		-2,4	-1,1	-3,0	-3,1	-2,3	-1,8	-1,0	0,1	1,0
7.	Ciklični saldo države		-1,2	-0,6	-1,5	-1,8	-1,2	-0,9	-0,5	0,0	0,4
8.	Ciklično prilagojen saldo države (2-7)		-4,8	-5,8	-2,8	-13,0	-3,0	-1,5	-1,0	-0,7	-0,1
9.	Spremembe ciklično prilagojenega salda države		-0,5	-1,0	3,0	-10,2	10,0	1,4	0,5	0,4	0,7
10.	Strukturni primanjkljaj (8-4)		-4,5	-4,6	-2,5	-2,6	-2,0	-1,5	-1,0	-0,7	-0,1
11.	Spremembe strukturnega primanjkljaja države		-0,3	0,0	2,0	-0,1	0,6	0,5	0,5	0,3	0,6
	- z upoštevanjem enkratnih stroškov za izbrisane in ¼ odprave plačnih nesorazmerij					0,6					

Vir: MF RS.